

Skyddad yrkestitel för undersköterskor 1 juli 2023

APT-material

Innehåll

- Om skyddad yrkestitel för undersköterskor
- Vad krävs för att få en skyddad yrkestitel?
- Var och när kan du ansöka?

Om skyddad yrkestitel för undersköterskor

Riksdagen har beslutat om skyddad yrkestitel för undersköterskor

Syftet är att:

- öka kvaliteten och säkerheten i vård och omsorg
- säkerställa enhetlig kompetensnivå
- bidra till ökad trygghet bland patienter, brukare och anhöriga.

Undersköterska som ler och tittar in i kameran.

Riksdagen har beslutat att undersköterska ska bli en skyddad yrkestitel. De nya reglerna finns i patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, socialtjänstlagen (2001:453), SoL, och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Genom att införa en skyddad yrkestitel för undersköterskor säkerställer man en enhetlig kompetensnivå för den yrkesgruppen. Undersköterska har ju inte varit ett reglerat yrke tidigare. Så personer som jobbar som undersköterska kan ha olika utbildningar och kompetens. Men med den skyddade yrkestiteln blir det tydligt vilken kompetens en undersköterska ska ha.

Vad innebär det att titeln blir skyddad?

- **Från den 1 juli 2023 måste du ha bevis om skyddad yrkestitel för att använda titeln undersköterska.**
- **För att få ett bevis behöver du göra en ansökan hos Socialstyrelsens och få den godkänd.**
- **Ansökan kan tidigast göras från och med den 1 juli 2023.**
- **Ansökan görs enklast via Socialstyrelsens e-tjänst.**

Lagändringen gäller från och med den 1 juli 2023.

Det innebär att bara den som har ett bevis om skyddad yrkestitel från Socialstyrelsen får använda titeln undersköterska i vården och omsorgen.

I de nya lagreglerna finns också bestämmelser om vad som ska krävas för att få ett sånt bevis. Mer om det kommer längre fram i ppt:n.

Undantag från kravet på att ha ett bevis om skyddad yrkestitel

- Du som är tillsvidareanställd med titeln undersköterska den 1 juli 2023, får fortsätta använda titeln utan bevis i tio år.
- Du kan behålla titeln även om du byter arbetsplats efter 1 juli.
- Efter tio år behöver du ha ett bevis för att få använda titeln undersköterska.

Undersköterska överlämnar en matkasse till en äldre kvinna.

 Socialstyrelsen Sveriges kunskapsmyndighet för vård och omsorg

- Du kan behålla titeln även om du byter arbetsplats eller **anställningsform** efter 1 juli. Socialstyrelsen har inga uppgifter om vem som är tillsvidareanställd med titeln usk den 1 juli. **Man kan be sin tidigare arbetsgivare om ett intyg** som styrker dessa uppgifter.
- Efter tio år behöver du ha ett bevis om skyddad yrkestitel för att få använda titeln undersköterska. **Du behöver ansöka i god tid så att du har fått beviset senast den 30 juni 2033 om du vill använda titeln utan avbrott.**

Du som *inte* har ett bevis och *inte* omfattas av undantagsregeln

- Du får fortsätta arbeta i vård och omsorg.
- Du får *inte* använda titeln undersköterska, eller någon annan titel som kan förväxlas med titeln undersköterska.
- Du får *inte* vara fast omsorgskontakt i hemtjänsten.

Vad gäller då för dem som inte har ett bevis om skyddad yrkestitel och som inte heller omfattas av undantaget?

De får så klart arbeta i vården och omsorgen. Och som huvudregel är det arbetsgivaren som avgör hur arbetsuppgifter ska fördelas mellan olika yrkesgrupper.

Men det finns en arbetsuppgift som man måste vara undersköterska för att få göra och det är att vara fast omsorgskontakt i hemtjänsten. Det kanske inte är så relevant för er som arbetar på regionsidan men det är den enda arbetsuppgiften som idag är reglerad för undersköterskor.

Och den som inte har beviset och inte omfattas av undantagsregeln får så klart inte heller använda titeln undersköterska. Man får inte heller använda en titel som kan förväxlas med titeln undersköterska. Om man ändå gör det så kan man straffas med böter.

Skyddad yrkestitel – inte legitimation

Skyddad yrkestitel är *inte* samma sak som legitimation.

- För en få använda en skyddad yrkestitel krävs en viss utbildning eller motsvarande kompetens, men det görs ingen lämplighetsprövning.
- Rätten att använda den skyddade yrkestiteln kan inte begränsas eller tas tillbaka på samma sätt som en legitimation.

När man ansöker om legitimation görs en lämplighetsprövning. Det kan till exempel vara så att man inte får någon legitimation om man har begått ett brott.

En legitimation kan, till skillnad från den skyddade yrkestiteln, återkallas till exempel om en person är grovt oskicklig i sitt arbete.

Har man fått ett bevis om rätt att använda en skyddad yrkestitel kan det inte återkallas på det sättet. Men i vissa, mycket ovanliga, fall kan beslutet ändras. Till exempel om den som har fått beviset har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

**Vad krävs för att få en
skyddad yrkestitel?**

Grundläggande krav för att få ett bevis

- Du har gått en utbildning med inriktning mot vård och omsorg på gymnasiet eller komvux.
- Du har fått motsvarande kompetens på annat sätt.
- Du behöver ha godkända betyg i vissa ämnen eller kurser.

Boken Svea rikets lag.

De grundläggande kraven finns i lagar och förordningar som har beslutats av riksdagen och regeringen.

Socialstyrelsen tar fram föreskrifter med tydligare regler

Reglerna kommer att innehålla:

- vilka kraven är på godkända betyg
- förtydligande av vad som räknas som motsvarande kompetens.

Fasaden på huset där Socialstyrelsen har sitt kontor.

Socialstyrelsen ska också ta fram regler som gör det tydligare vad som krävs för att få ett bevis om skyddad yrkestitel.

Föreskrifterna förväntas vara klara våren 2023.

**Var och när kan
du ansöka?**

Du kan ansöka tidigast den 1 juli 2023 – ansökan görs hos Socialstyrelsen

INTYG OCH BETYG - Du kan inte kan ansöka förrän tidigast den 1 juli 2023. Men du kan förbereda dig redan nu:

- Leta fram betyg och andra intyg från den vård- och omsorgsutbildning som du har gått. Har du inte kvar dina betyg, kan du kontakta den skola där du gick utbildningen och be dem skicka betygen till dig.
- I vissa fall kan även andra intyg komma att bli aktuella, såsom tjänstgöringsintyg.
- Ansökan kan göras via webben men då måste du ha dina betyg i digitalt format. Det kan du göra genom att skanna in dina pappersbetyg, eller ta en bild på dem med mobilen, och spara dem som en pdf, jpg eller jpeg.

E-LEGITIMATION (BankID) - det är enklast att ansöka med e-legitimation, till exempel BankID. Om du saknar e-legitimation är det möjligt att ansöka via webbformulär (eller en pappersansökan), men det är krångligare.

ANSÖKNINGSAVGIFT – det kommer sannolikt att bli en avgift, men det finns ännu inget beslut om detta eller vad kostnaden i så fall kommer att bli. Frågan bereds på regeringskansliet.

BEKRÄFTELSE - när du har skickat in sin ansökan får du en bekräftelse på att Socialstyrelsen har mottagit den.

LAGAR OCH FÖRESKRIFTER - Socialstyrelsen prövar ansökan mot kraven

i patientsäkerhetslagen och Socialstyrelsens föreskrifter.

HANDLÄGGNINGSTID - Socialstyrelsen arbetar för att handläggningsprocessen ska vara så smidig och effektiv som möjligt, men i dagsläget är det lite svårt att veta hur det kommer att se ut initialt. Om det till exempel är väldigt många som söker samtidigt när ansökningswebben öppnar kan det få effekt på handläggningstiden, även om vi har en god beredskap för att ta emot många ansökningar. Utgångspunkten är att vi på sikt ska ha samma handläggningstid som i våra legitimationsärenden. Dessa kan dock se lite olika ut beroende på om du är utbildad i Sverige eller till exempel i ett annat land, eftersom processerna då ser olika ut. Om du är utbildad i Sverige är målet att handläggningen högst ska ta en månad, och om du är utbildad utanför Sverige högst tre månader.

Handläggningen kan ta längre tid om du missar att skicka in till exempel intyg eller andra uppgifter som behövs för att göra en korrekt bedömning (prövning). I dessa fall tar Socialstyrelsen kontakt med dig och ber om en komplettering.

BESLUT

- Om du uppfyller kraven fattar Socialstyrelsen ett bifallsbeslut och utfärdar ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska (digitalt).
- Om du inte uppfyller kraven avslår Socialstyrelsen ansökan. Detta beslut kan överklagas till förvaltningsdomstol.
- Socialstyrelsen ser behov av att hålla uppgifter om undersköterskor med bevis om rätt att använda yrkestiteln samlade och tittar därför på möjligheten till ett register. Detta för att vi bland annat tror att arbetsgivare kan ha behov av att på ett enkelt sätt kunna verifiera om en viss undersköterska har rätt att använda titeln.

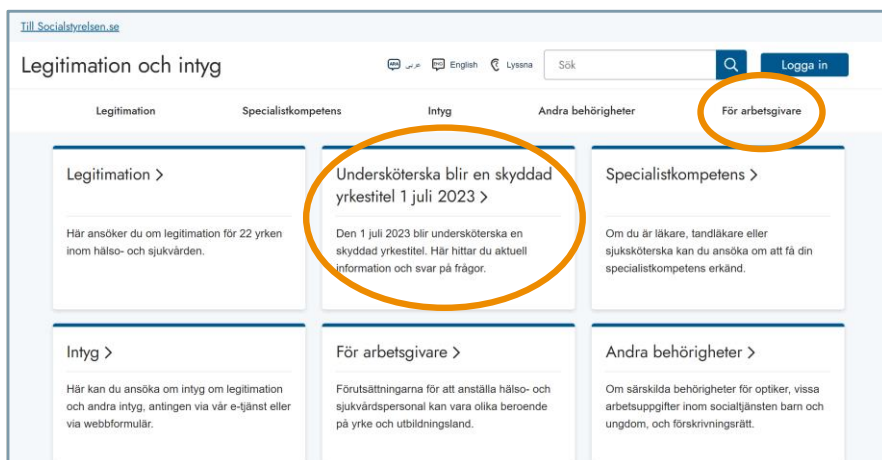
Sammanfattning

Sammanfattning – bevis om skyddad yrkestitel för undersköterskor

- **Fast anställd undersköterska 1 juli – du har tio år på dig att ansöka**
- **Ej fast anställd undersköterska 1 juli – du får använda titeln när du fått ditt bevis**
- **Ansök på legitimation.socialstyrelsen.se tidigast 1 juli**
- **Skicka in alla betyg/intyg från början, så får du snabbare svar**
- **Du som inte får kallas undersköterska kan arbeta i vård och omsorg med annan titel**

Information hos Socialstyrelsen

legitimation.socialstyrelsen.se

All information, liksom vår digitala ansökningstjänst när den öppnar 1 juli, finns på Socialstyrelsens webbplats legitimation.socialstyrelsen.se. Informationen uppdateras löpande i takt med att ny eller mer detaljerad information finns att dela. Notera gärna länkadressen eller scanna QR-koden med din mobilkamera för att komma rakt in på sidan.

Socialstyrelsen har tagit fram ett APT-material (en ppt och talarmanus) som är tänkt att chefer kan använda som underlag vid personalmöten.

